

اندیشکده

روند

سپرِ تعبِد، ترکشِ تردید

واکاوی گذار گفتمانی هسته سخت در هفته واقعه

9 اسفند تا 26 فروردین | 14 صفحه | مدت زمان مطالعه: 18 دقیقه

فهرست:

- چرایی و اهمیت این مطالعه
- تحلیل کلان داده‌های گفتمانی در «اتاق شیشه‌ای» نظام
- فرآیند استخراج و سنجش شاخص‌ها
- تقاطع لایه‌های گفتمانی
- چگونه اختلافات سیاسی منجر به حضور در خیابان میشود؟
- چرخش روایت از دشمن بیرونی تا ترس از نفوذ
- از تشتت سیاسی تا وحدت میدانی در خیابان
- سه لایه بحران در هسته سخت
- پارادوکس انسجام: کاهش انسجام سیاسی، افزایش انسجام میدانی
- پدیده «مالک در پشت خیمه»؛ بحران پیروزی
- تغییر ماهیت «غیریت‌سازی»؛ چرخش لبه تیز حملات به داخل
- نقش لنگرگاهی رهبری جدید (آقا مجتبی)
- آتش زیر خاکستر
- این گزارش برای چه کسانی است؟
- تماس با ما

چرایی و اهمیت این مطالعه

نظام جمهوری اسلامی در یک هفته اخیر، از فاز «اتحاد حول پرچم» و «مانور قدرت در کف خیابان»، ناگهان به فاز «توقف عملیات نظامی» و «مذاکرات اسلام‌آباد» پرتاب شده است. این چرخش ناگهانی، بدنه هوادار را که در اوج هیجان فتح بود، با یک «چرخش گفتمانی» مواجه کرد.

۱. تغییر ماهیت دشمن

چگونه لبه تیز حملات از «دشمن خارجی» (آمریکا/اسرائیل) به سمت «نفوذ داخلی» و ساختار اجرایی دولت تغییر جهت داده است.

۲. سنجش آستانه تحمل

آیا «تعبد به ولایت» (در دوران رهبری جدید) توانایی مهار خشم ناشی از «حمله به بنت جبیل» و «شبهه جام زهر» را دارد؟

۳. بسیج نظارتی

چگونه انسجام میدانی از حالت «حمایت از دولت» به حالت «نظارت معترضانه بر مذاکره‌کنندگان» تغییر فاز داده است.

در حالی که حاکمیت آتش بس را «پیروزی تحمیلی» می‌نامد، هسته سخت در ویراستی آن را یک «کودتای دیپلماتیک» علیه میراث رهبر شهید قلمداد می‌کند. ⚠️

تحلیل کلان داده‌های گفتمانی در «اتاق شیشه‌ای» نظام

این مطالعه با هدف واکاوی دقیق لایه‌های ادراکی و رفتاری «هسته سخت نظام» در یکی از حساس‌ترین مقاطع تاریخ معاصر (جنگ رمضان و گذار رهبری) طراحی شده است. از متدولوژی «**تحلیل گفتمان انتقادی مبتنی بر کلان داده**» (**Big Data Discourse Analysis**) استفاده شده است.

چرا ویراستی؟

این پلتفرم به عنوان زیست‌بوم انحصاری نیروهای میدانی، کنشگران استراتژیک و بدنه وفادار به حاکمیت، **صادقانه‌ترین بازتاب** را از لایه‌های پنهان سیاست‌گذاری و مطالبات رادیکال ارائه می‌دهد.

این حجم از داده، امکان عبور از تحلیل‌های سطحی و دستیابی به «**روندهای واقعی**» (**Trends**) را فراهم کرده است.

دامنه و حجم مطالعه

- **حجم داده‌ها:** مجموعاً ۲۱,۰۰۰ واحد داده‌ای (شامل ویراست‌ها، بازنشرها همراه با تحلیل، و رشته‌نظرات کلیدی)
- **بازه زمانی:** یک بازه ۴۷ روزه، از ۹ اسفند ۱۴۰۴ (آغاز جنگ) تا ۲۶ فروردین ۱۴۰۵
- **پلتفرم هدف:** شبکه اجتماعی «ویراستی»

فرآیند استخراج و سنجش شاخص‌ها

شاخص‌های چهارگانه انسجام نه به صورت کیفی، بلکه از طریق **نگاشت معنایی کلمات کلیدی** و **تحلیل عواطف (Sentiment Analysis)** به صورت عددی استخراج شده‌اند:

انسجام در غیریت‌سازی

با پایش شدت و جهت «تنفر» استخراج شد. کلمات کلیدی: «اسرائیل/آمریکا» (دشمن خارجی) و «نفوذ/خائن/دیپلماسی ذلیلانه» (دشمن داخلی).

انسجام سیاسی و راهبردی

از طریق سنجش میزان «اعتماد به بدنه اجرایی» محاسبه شد. تکرار واژگانی چون «شورای عالی امنیت ملی»، «دولت»، «تیم مذاکره»، «عراقچی» و «ظریف» در بافتارهای مثبت یا منفی.

انسجام ایدئولوژیک

از طریق فراوانی واژگانی همچون «تعبد»، «ولایت»، «شهادت»، «مصلحت نظام» و شبیه‌سازی‌های مذهبی (عاشورا، صلح امام حسن) سنجیده شد.

انسجام میدانی

از طریق فراوانی «فراخوان‌های حضور»، «گزارش‌های زنده از خیابان»، و عباراتی نظیر «خیابان باقیست» یا «سنگر خیابان» استخراج شد.

تقاطع لایه‌های گفتمانی

برای ارتقای دقت، داده‌ها در سه لایه متقاطع بررسی شدند:

لایه بدنه (Bottom-Up)

واکنش‌های خودجوش و بدون واسطه نیروهای میدانی و کاربران انقلابی

لایه تبیینی (Top-Down)

محتوای تولید شده توسط نخبگان فکری و مبلغان شاخص در ویراستی

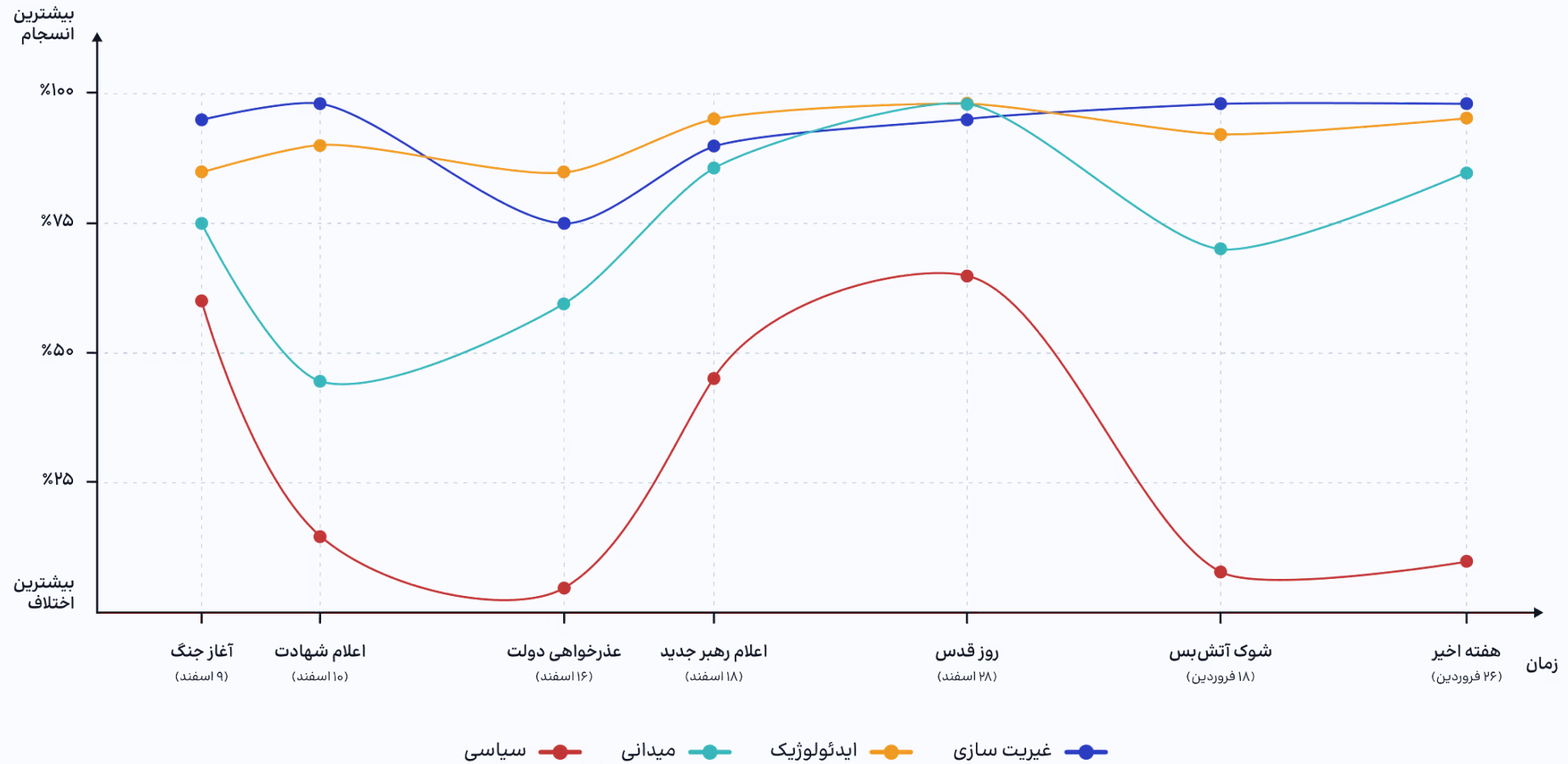
لایه رسمی (Official)

بیانیه‌ها و مواضع اعلامی دولت و شعام

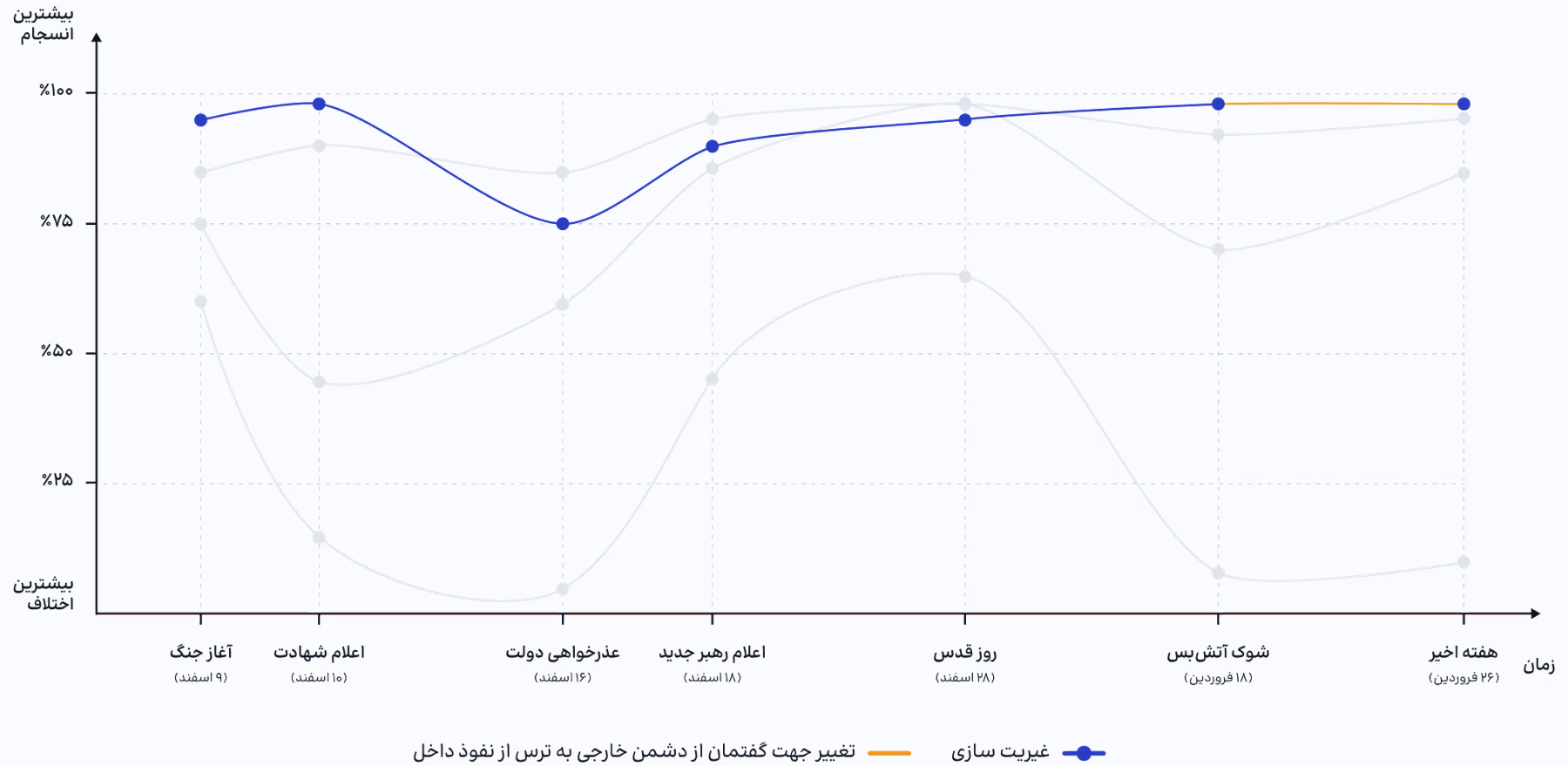
تحلیل ۲۱,۰۰۰ داده در پلتفرم ویراستی به معنای شنیدن «صدای ماشین تولید روایت حاکمیت» در وضعیتی است که سانسور رسمی وجود ندارد. این روش اجازه می‌دهد تا شکاف میان «آنچه حاکمیت می‌گوید» (پیروزی تحمیلی) و «آنچه بدنه می‌فهمد» (جام زهر/خیانت) به وضوح عیان شود.

نتیجه این روش‌شناسی، استخراج ماتریسی است که نبض دقیق وفاداری و پتانسیل اعتراض درونی هسته سخت را در لحظات بحرانی نشان می‌دهد.

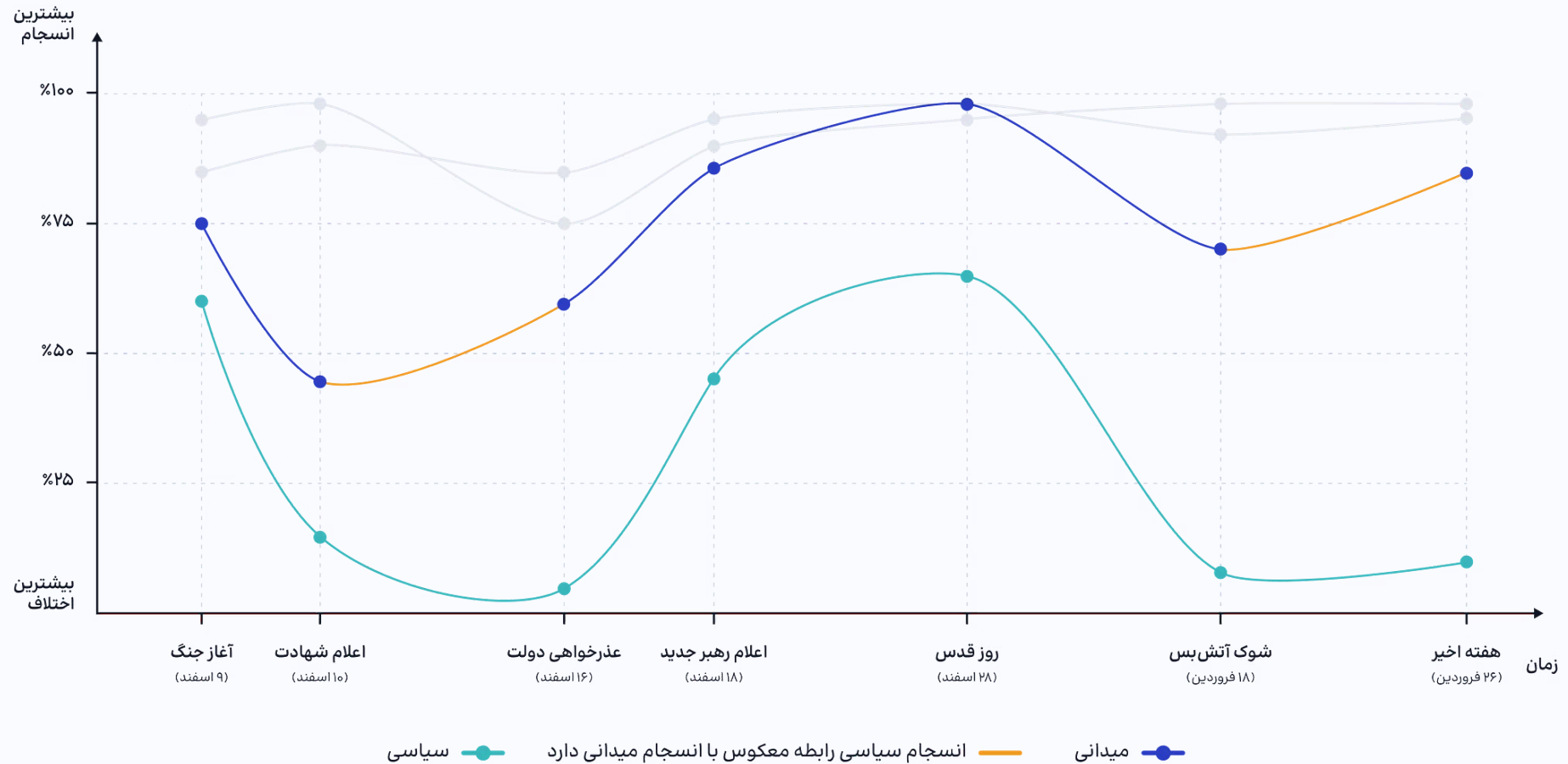
چگونه اختلافات سیاسی منجر به حضور در خیابان میشود؟!

چرخش روایت از دشمنِ بیرونی تا ترس از نفوذ

از تشتت سیاسی تا وحدت میدانی در خیابان

سه لایه بحران در هسته سخت

تحلیل ۷,۰۰۰ داده اخیر نشان می‌دهد که هسته سخت در هفته گذشته سه لایه بحران را پشت سر گذاشته است:

1 بحران حمله به «بنت جبیل» و حس گناه

داده‌ها نشان می‌دهند حمله پس از آتش بس به بنت جبیل در لبنان، ضربه سنگینی به «غرور انقلابی» بدنه زده است. جملاتی مثل «آیا ما به حزب الله خیانت کردیم؟»، «بنت جبیل مورد حمله قرار گرفت و ما در حال مذاکره ایم» نشان‌دهنده شکاف بین آرمان‌های فرامرزی و تصمیمات مصلحتی مرکز است. انسجام ایدئولوژیک با تمسک به «تعبد» حفظ شده اما زیر پوست آن، یک «حس سرخوردگی» شدید نسبت به دیپلماسی موج می‌زند.

2 نفوذ داخلی خطرناکتر از ترامپ

در هفته اخیر، لبه تند حملات از اسرائیل به سمت تیم مذاکره‌کننده (عراقچی، ظریف و حتی قالیباف) چرخیده است. استفاده مکرر از واژگان «کودتای سیاسی»، «تله مذاکره»، و «نفوذی‌های داخلی».

الف) پدیده «دشمن‌انگاری خودی»:

در هفته اخیر، سهم دشمن داخلی در غیریت‌سازی به ۶۰٪ رسیده است. این یک زنگ خطر جدی است.

- **دیتا:** در ۲۱,۰۰۰ داده بررسی شده، واژگانی مثل «عراقچی»، «ظریف»، «تیم مذاکره» و «نفوذ» با بار معنایی منفی، بسیار پر تکرارتر از واژگانی مثل «پنتاگون» یا «سنتکام» بوده‌اند.
- **برداشت بدنه:** هسته سخت معتقد است ترامپ «شکست خورده» و در چاله افتاده است (سهم ۴۰٪)؛ لذا اکنون کسی که سعی دارد با مذاکره ترامپ را نجات دهد (دشمن داخلی)، منفورتر است (سهم ۶۰٪).

3 ناامنی‌های داخلی (تهران و اصفهان)

وقایع امنیتی اخیر (انفجار در جیحون، حمله به ایست بازرسی و ماجرای اصفهان) در ویراستی به عنوان «میوه تلخ آتش بس» بازنمایی شده است. کاربران معتقدند «به محض اینکه آتش بس شد، منافقین چون گرفتند». این یعنی بدنه سخت، هرگونه توقف جنگ را مساوی با «ناامنی داخلی» تفسیر می‌کند.

پارادوکس انسجام: کاهش انسجام سیاسی، افزایش انسجام میدانی

بزرگترین یافته این مطالعه، شکاف عمیق میان انواع انسجام است:

انسجام سیاسی

اعتماد به دولت و تیم دیپلماسی در وضعیت مرگ مغزی (زیر ۱۵٪) باقی مانده است □

انسجام میدانی

بازسازی شده و در سطح بالا قرار دارد ✓

انسجام ایدئولوژیک

حول محور رهبری جدید (آقا مجتبی) به ۹۵٪ رسیده است ✓

دوقطبی خطرناک

نظام برای بدنه سخت خود، به دو پاره تقسیم شده است:

- «رهبری و سپاه» – مظهر فتح
- «دولت و دیپلماسی» – مظهر سازش و خیانت

پیامد این دوقطبی

این دوقطبی، پایدار نیست و می‌تواند در درازمدت به **فلج شدن تصمیمات کلان** منجر شود. اما از طرف دیگر میتوان دید که تا به امروز هرچا انسجام سیاسی کاهش پیدا کرده، بدنه با حضور میدانی در خیابان تلاش کرده از طریق انسجام میدانی این کاهش انسجام سیاسی را جبران کرده و خواسته‌های خودش را در میدان فریاد بزند.

پدیده «مالک در پشت خیمه»؛ بحران پیروزی

2

برداشت هسته سخت

بیش از ۵۵٪ از هسته سخت آن را تکرار تاریخ و بازگرداندن مالک اشتر از پشت خیمه معاویه می‌دانند.

1

بازنمایی رسمی

در حالی که حاکمیت (شعاع و دولت) سعی دارد آتش بس را به عنوان یک «پیروزی تحمیلی بر ترامپ» بازنمایی کند،

- ⊗ سیستم در «اقناع» وفادارترین لایه خود به اندازه پیروزی میدانی موفق نبوده است. این لایه اکنون خود را نه «حامی مذاکرات» بلکه «ناظر و ترمز مذاکرات» می‌بیند.

تغییر ماهیت «غیریت‌سازی»؛ چرخش لبه تیز حملات به داخل

3

هسته سخت نظام، خطر مذاکره‌کننده داخلی (تیم عراقچی / ظریف) را از ارتش آمریکا **بیشتر** می‌بیند.

2

در هفته اخیر، واژگانی چون «نفوذ»، «کودتای سیاسی» و «دیپلماسی ذلیلانه» با وزنی معادل واژگان «اسرائیل» و «آمریکا» به کار رفته‌اند.

1

شاخص غیریت‌سازی (نفرت از دشمن) در عدد ۹۸٪ ثابت مانده است، اما «هدف» این نفرت تغییر یافته است.

⊗ بدنه سخت، ممکن است در صورت هرگونه امتیازدهی در اسلام‌آباد (به‌ویژه در حوزه هسته‌ای)، علیه بخشی از حاکمیت دست به «کنشگری تهاجمی» بزند.

نقش لنگرگاهی رهبری جدید (آقا مجتبی)

تحلیل روندها نشان می‌دهد که تنها متغیر مهارکننده که مانع از تبدیل «خشم خیابانی» به «شورش علیه دولت» شده، شخص رهبری جدید است. متغیر «تعبد» (۱۰ تا ۱۵ درصد) مانند یک ضربه‌گیر عمل کرده و بدنه رادیکال را به «صبر استراتژیک» واداشته است.

صبر استراتژیک اجباری

در حال حاضر، بدنه رادیکال در حالت انتظار است — نه تسلیم، نه شورش. این تعادل شکننده است. در صورتی که مسئولین بتوانند با رهنمود رهبری و حمایت ایشان

خطر بالقوه

اگر ایشان صراحتاً و به صورت تبیینی از مسیر دیپلماسی حمایت نکند، انسجام میدانی ۸۵ درصدی بدنه می‌تواند به سرعت به یک «بسیج اعتراضی» علیه بدنه اجرایی نظام تغییر جهت دهد.

تمرکز سرمایه اجتماعی

تمام سرمایه اجتماعی و مشروعیت نظام در این مقطع بر دوش شخص رهبری متمرکز شده است.

آتش زیر خاکستر

بلا تکلیفی «نرم افزاری»

از نظر «نرم افزاری» (اقتناع بدنه و وحدت میدان-دیپلماسی) دچار یک شکاف شده است.

موفقیت «سخت افزاری»

نظام از نظر «سخت افزاری» (بحران جانشینی و تثبیت نظامی) با موفقیت از طوفان عبور کرده است.

هسته سخت در حالت «آتش زیر خاکستر» قرار دارد. آن‌ها خیابان را ترک نکرده‌اند (انسجام میدانی بالا)، اما حضورشان دیگر برای حمایت از ساختار نیست، بلکه برای «پاسبانی از آرمان‌ها در برابر نفوذ» است.

۱۰%

انسجام سیاسی

اعتماد به دولت

۸۵%

انسجام میدانی

نظارت معترضان

۹۸%

غیریت‌سازی

اکنون متوجه داخل

۹۵%

انسجام ایدئولوژیک

حول رهبری جدید

کوچکترین عقب‌نشینی در مذاکرات اسلام‌آباد، می‌تواند فاز «تهاجم نهایی» را که در روز قدس تمرین شده بود، این بار به سمت «داخل» و علیه دولت مستقر جهت‌دهی کند. *

این گزارش برای چه کسانی است؟

این گزارش با هدف پشتیبانی از تصمیم‌سازی در نهادهای مؤثر در حوزه‌های فرهنگی، رسانه‌ای و امنیتی تهیه شده و می‌تواند به صورت مستقیم در طراحی مداخلات، سیاست‌گذاری و مدیریت افکار عمومی مورد استفاده قرار گیرد. **رساندن این گزارش به تصمیم‌گیران مرتبط، بخشی از مسئولیت اجتماعی ما به عنوان شهروند است.**

مجموعه‌های فعال اجتماعی و اقناع عمومی

مانند مساجد، موسسات اجتماعی و...

سازمان‌های فرهنگی و جریان ساز

مانند سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان صدا و سیما، دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی و...

نهادهای سیاست‌گذار و تصمیم‌گیر

مانند شورای عالی امنیت ملی، شهرداری و...

☎ 0921 026 18 89

✓ Ravand_ThinkTank

🌐 Ravandthinktank.com

اندیشکده
روند